

A Klein Házaspár

Ezen a képen anyám és apám látható. Beér-Seván készült a kép.

Édesapám és édesanyám Izraelben halt meg. Úgy kerültek ők Izraelbe, hogy a Kasztner-csoport kivitte őket. Apám az erdélyi cionista mozgalom egyik vezetője volt, és mint olyan fölkerült erre a vonatra. Ez 1943-ban volt az egyik nővéremmel (Lea) és az anyámmal. Voltak először nyolc hónapot Bergen-Belsenben a sonderlágérben, és utána kerültek először Svájcba, és onnan mentek ki Palesztinába [A Kasztner-vonat 1944. június 30-án hagyta el Magyarországot, a csoport tagjainak egy része augusztusban, a többiek novemberben (decemberben?) hagyták el Bergen-Belsent. - A szerk.].

A szüleim Haifán telepedtek le. Apám Haifán tanároskodott, aztán rabbinikus funkciót töltött be a helyi vallási vezetőségben. Először hébert tanított, de nagyon nehezen boldogult a rendkívül pimasz ottani ifjúsággal. Nagyon erős magyar akcentussal beszélt, azt soha nem tudta levetkőzni. Elég sok baja volt ezért. Ezen kívül rengeteget tolmácskodott, mert jöttek a magyar zsidók, a német zsidók, és segített nekik a letelepedésben. Annyi nyelven beszélt, hogy tudott segíteni. Rabbiskodott is Haifán, összedott például házaspárokat, de nem volt hitközsége, temploma, hanem egy-egy alkalommal, ha valaki megkérte, például, hogy adja össze, akkor azt ő megtette.

Apám nagylelkű, adakozó, de nagyon hirtelen haragú volt. A keze is gyakran eljárt. Hatalmas tenyere volt, telente ő aprította fel a rönkfát, amit a szállító az udvarra borított. Ez a tenyér gyakran elcsattant rajtam is. Például amikor eltörtem a hőmérőt, és gurigáztam a higannyal, vagy amikor későn értem haza a szombatot búcsúztató szertartásra [lásd: hávdálá]. Emellett ő volt nekem az Isten, édesanyám mindig csak másodjára jött szóba, akár annál a bölcs kérdésnél, hogy kit szeretsz a legjobban, vagy az esti imánál, amikor föl kellett sorolni, hogy a Jóistenen kívül kit szeretsz a legjobban.

Sok-sok fiatal követője volt. Húsvét előtt ők segítettek kiporolni a hatalmas könyvtárát, melyben a héber fóliánsok mellett rengeteg "modern" könyv is volt, például Marx Tőkéje. Az egész család egyébként nagyon olvasó volt. Édesanyám németül, édesapám héberül, németül, magyarul, franciául, angolul és időnként románul is olvasott. Gyerekként én is azt olvastam, mint a felnőttek és a nővéreim. Zweigtől Nyirőig, Pearl Bucktól Madame Curie életrajzáig sok mindent. Édesanyám azt jósolta nekem, hogyha felnövök, akkor a szobám négy fala csupa könyv lesz, én középen fekszem egy díványon, és pászkát rágva olvasok. A nővéremnél Sosánánál az anyám még azzal egészítette ezt ki, hogy ott bög majd a három gyereke, de ő rá se "bagózik" csak olvas.